

Ενεργητικές Συμμετοχικές Εκπαιδευτικές Τεχνικές στη διδασκτική πράξη

Γυμνάσιο & Γενικό Λύκειο Κλειτορίας

Ενδοσχολική Επιμόρφωση

Επιμορφώτρια: Δημακοπούλου Φωτεινή, Σύμβουλος Εκπαίδευσης, ΠΕ78

Μάιος, 2023

Οι συμμετοχικές τεχνικές δεν είναι απλά μία άλλη εκπαιδευτική μέθοδος αλλά, μία διαφορετική οπτική για τη μάθηση. Αυτή η οπτική δεν έχει ως μοναδικό σκοπό να «μάθουν», αλλά να αναπτυχθούν έτσι ώστε να αντιμετωπίζουν κριτικά τις καταστάσεις, πράγμα που θα είναι χρήσιμο στην καθημερινή τους πρακτική.

Η ενεργητική μάθηση είναι «μάθηση μέσω της πράξης».

Είναι μία εκπαιδευτική διαδικασία στην οποία ο μαθητής δεν είναι παθητικός δέκτης, αλλά ενεργητικός εταίρος. Τα άτομα ή οι ομάδες μαθαίνουν συμμετέχοντας ενεργά στη δική τους μάθηση.

Εκπαιδευτική Μέθοδος

- Η μέθοδος αναφέρεται σε ένα σύνολο αρχών που αφορούν την αντίληψη για την πρόσκτηση της γνώσης, τις τεχνικές προδιαγραφές με τις οποίες γίνεται η εκπαίδευση.

Εκπαιδευτική Τεχνική

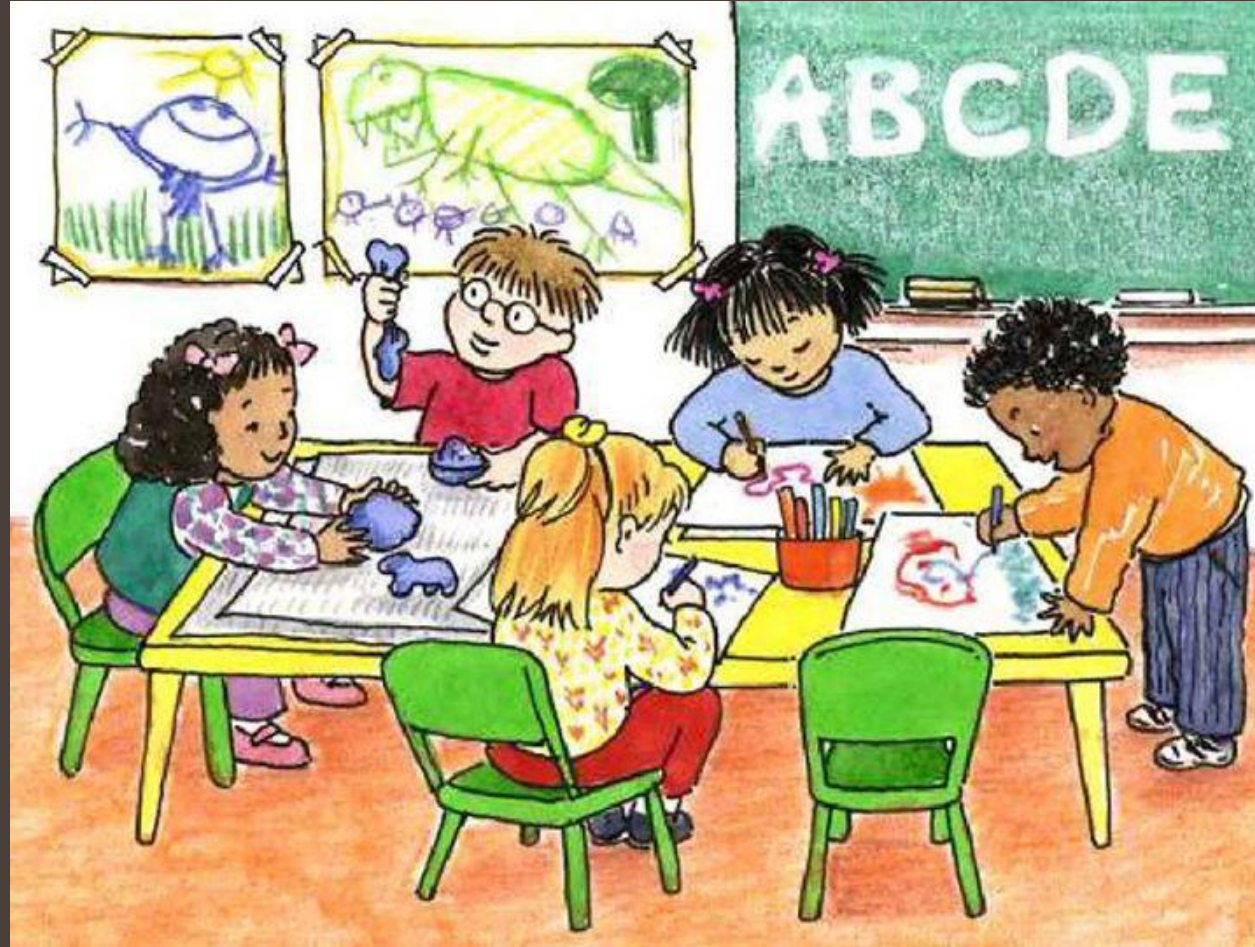
- Η τεχνική είναι συγκεκριμένο **παιδαγωγικό εργαλείο**, το μέσο δηλαδή με το οποίο εφαρμόζουμε την εκπαιδευτική μέθοδο. Στην πράξη η μέθοδος εφαρμόζεται μέσω διαφόρων τεχνικών

Ενεργητικές Εκπαιδευτικές Τεχνικές

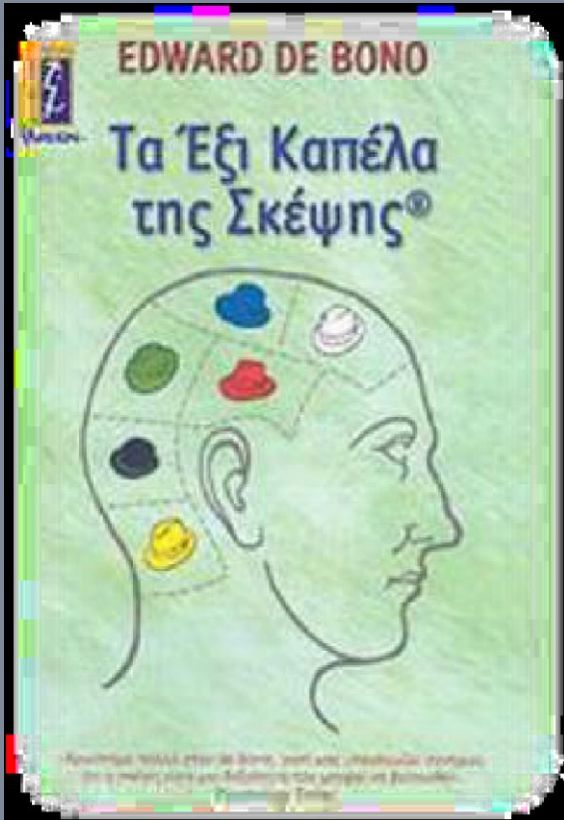
- Ερωτήσεις- Απαντήσεις
- Συζήτηση/ επιχειρηματολογία
- Καταιγισμός Ιδεών
- Ασκήσεις
- Επίδειξη
- Προσομοίωση
- Παιχνίδι ρόλων
- Ομάδες εργασίας
- Μελέτη Περίπτωσης
- Συνέντευξη από ειδικό
- Εκπαιδευτική επίσκεψη
- Τέχνες

Οι τεχνικές αυτές θα πρέπει να επιλέγονται ανάλογα με το αντικείμενο και στους στόχους της διδακτικής ενότητας, το επίπεδο και το βαθμό συμμετοχής των μαθητών και είναι σκόπιμο να ποικίλουν και να εναλλάσσονται στη διάρκεια της διδακτικής ενότητας».

Εργαστήριο

Τα Έξι Καπέλα της Σκέψης του Edward De Bono

Τα 6 καπέλα της σκέψης είναι μια καλή τεχνική, όταν θέλουμε να προσδιορίσουμε:

- τις επιπτώσεις κάποιας απόφασης, φωτίζοντάς την από πολλές οπτικές γωνίες.
- Τη χρησιμοποιούμε, επίσης, όταν θέλουμε να ενθαρρύνουμε περαιτέρω σκέψη και προβληματισμό σε ένα θέμα ή όταν θέλουμε να εξετάσουμε πώς μπορεί εφαρμοστεί μια ιδέα.
- Όταν εξετάζουμε ένα πρόβλημα με την τεχνική των **'Six Thinking Hats'**, μπορούμε να το λύσουμε εύκολα χρησιμοποιώντας όλες τις δυνατές προσεγγίσεις, γιατί το πρόβλημα ή η ιδέα που θέλουμε να εφαρμόσουμε είναι μια μίξη από φιλόδοξα σχέδια, ικανότητες εφαρμογής, ευαισθησία, δημιουργικότητα και καλή οργάνωση.

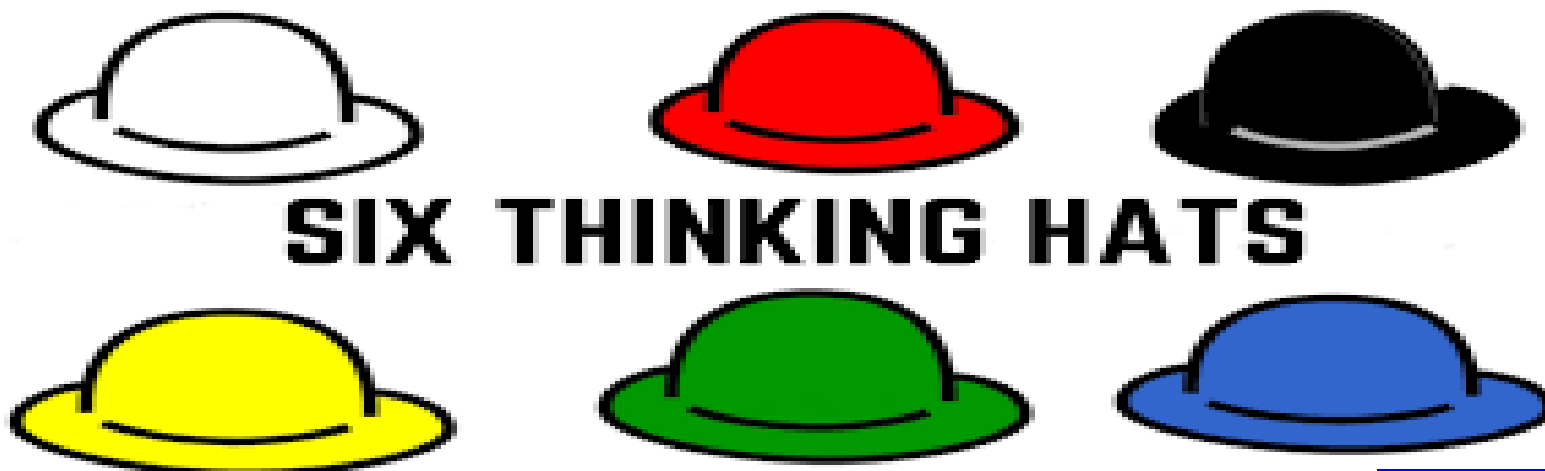
Η Χρήση των καπέλων

- Υπάρχουν δύο βασικοί τρόποι για εφαρμογή της μεθόδου.
- Τα καπέλα μπορούν να χρησιμοποιηθούν χωριστά το ένα από το άλλο όταν απαιτείται ένας συγκεκριμένος τρόπος σκέψης,
- ή το ένα μετά το άλλο, διαδοχικά, για να ερευνήσουμε ένα ζήτημα ή να λύσουμε κάποιο πρόβλημα

Τι πληροφορίες έχουμε;
Τι πληροφορίες χρειαζόμαστε;
Τι πληροφορίες μας λείπουν;
Τι ερωτήσεις πρέπει να κάνουμε;
Πώς θα αποκτήσουμε τις πληροφορίες που χρειαζόμαστε;

Το αντίθετο των ουδέτερων, αντικειμενικών πληροφοριών.
Προαισθήματα, διαισθήσεις, εντυπώσεις.
Δεν υπάρχει ανάγκη τεκμηρίωσης.
Δεν χρειάζεται να εξηγήσουμε τους λόγους ή τη βάση τους

Κάτι που δεν ταιριάζει με την εμπειρία μας.
Γιατί κάτι μπορεί να μην έχει αποτέλεσμα.
Υπόδειξη δυσκολιών και προβλημάτων.
Τήρηση ορίων του νόμου.
Τήρηση των αξιών και της ηθική

SIX THINKING HATS

Θετική σκέψη.
Το κίτρινο αντιστοιχεί στη
λιακάδα και στη φωτεινότητα.
Αισιοδοξία.
Εστιάζουμε στα οφέλη.
Δημιουργική σκέψη και
πραγματοποίηση ιδεών.

Νέες ιδέες, νέες έννοιες και νέες
αντιλήψεις.
Συνειδητή δημιουργία νέων ιδεών.
Εναλλακτικές λύσεις και ακόμη
περισσότερες εναλλακτικές λύσεις.
Αλλαγή.
Νέες προσεγγίσεις των προβλημάτων.

Σκέψη με θέμα τη σκέψη.
Οδηγίες για τη σκέψη.
Η οργάνωση της σκέψης.
Έλεγχος των άλλων καπέλων.

Ο μεγαλύτερος εχθρός της σκέψης είναι η πολυπλοκότητα, η οποία οδηγεί συχνά στη σύγχυση. [...]

Η ιδέα των Έξι Καπέλων της Σκέψης έχει δύο κύριους σκοπούς.

Ο πρώτος είναι να απλοποιήσει τη σκέψη, επιτρέποντάς μας να ασχολούμαστε με ένα πράγμα κάθε φορά. [...]

Δεύτερος κύριος σκοπός (...) είναι να επιτρέψει τις αλλαγές στη σκέψη

Σε μια συζήτηση, όσοι χρησιμοποιούν αυτή τη μέθοδο ξεκινούν μνημονεύοντας το καπέλο της σκέψης που εκφράζουν. Για παράδειγμα, παίρνουν τον λόγο ξεκινώντας με τη φράση **«Χρησιμοποιώντας το άσπρο καπέλο, θα ήθελα να ρωτήσω....** Τα καπέλα λειτουργούν μεταφορικά: όταν τα φοράμε, είναι σαν να «καπελώνει» το μυαλό μας ένας συγκεκριμένος τρόπος σκέψης.

ΕΦΑΡΜΟΓΗ

«Οι μαθητές μιλάνε στην Τάξη!»

Πώς προσεγγίζεται από κάθε καπέλο σκέψης;

Λευκό Καπέλο (Γεγονότα): Υπάρχει θόρυβος και οι υπόλοιποι μαθητές δεν μπορούν να παρακολουθήσουν ούτε να ακούσουν το καθηγητή, οι μαθητές δεν άκουσαν τις οδηγίες, Οι περισσότεροι μαθητές δεν ξέρουν τι τους ζητήθηκε να κάνουν ή δεν ολοκλήρωσαν μια άσκηση

Κόκκινο Καπέλο (Συναισθήματα): Ο δάσκαλος αισθάνεται θιγμένος, οι μαθητές απογοητεύονται γιατί δεν μπορούν να παρακολουθήσουν και όσοι μιλάνε απολαμβάνουν τις πλάκες και τον θόρυβο.

Μαύρο Καπέλο (Κριτική): Χάσιμο χρόνου, Η μάθηση μπαίνει σε δεύτερη μοίρα, Ο καθηγητής ή οι μαθητές πιστεύει ότι δεν τον/τους σέβονται.

Κίτρινο Καπέλο (Πλεονεκτήματα):

- Κάποιοι μαθητές το βρίσκουν διασκεδαστικό!
- Όλοι οι μαθητές μπορούν να εκφράσουν τις σκέψεις τους.
- Όλοι έχουν την ευκαιρία να μιλήσουν, όχι μόνο τα «έξυπνοι ή διαβασμένοι μαθητές».
- Δεν χρειάζεται να περιμένει την σειρά του για να εκφράσει ή να ξεχάσει να πει αυτό που θέλει.

Πράσινο Καπέλο (Δημιουργικότητα):

□ Ο δάσκαλος θα προσπαθήσει να κερδίσει την συμμετοχή όχι μόνο των «έξυπνων» αλλά και άλλων μαθητών.

Μπλε Καπέλο (Έλεγχος Διαδικασίας): Ο καθηγητής συνειδητοποιεί ότι πρέπει:

□ να παρακολουθεί και να ελέγχει πόση ώρα μιλάνε οι μαθητές μέσα στην τάξη.

□ να κάνει όλα τα παιδιά να συμμετέχουν στο μάθημα.

□ να καταλάβει ότι κάποιοι μαθητές χρειάζονται περισσότερο χρόνο για να απαντήσουν και προσφέροντάς τους αυτόν το χρόνο να σκεφτούν, πετυχαίνει μεγαλύτερη συμμετοχή και καλύτερη εκμάθηση.

□ Οι ζωηροί μαθητές συνειδητοποιούν ότι οι πράξεις τους δείχνουν ότι δεν σέβονται και δεν εκτιμάνε τους συμμαθητές τους και οι παρεμβάσεις τους παρεμποδίζουν τη μάθηση των άλλων παιδιών.

□ Οι μαθητές κατανοούν ότι το να μιλάνε χωρίς να είναι η σειρά τους δείχνει απουσία πειθαρχίας.

Βιωματική Άσκηση

Εργαστείτε σε Ομάδες .

Η κάθε ομάδα ας «φορέσει» ένα καπέλο σκέψης και σύμφωνα με αυτό να εκφράσει την άποψη της για το συγκεκριμένο θέμα. Μόλις ολοκληρωθεί ο 1ος κύκλος, αλλάξτε καπέλο σκέψης με άλλη ομάδα.

Η Άννα, μαθήτρια της Α'λυκείου, έρχεται για πρώτη φορά να φοιτήσει στο Λύκειο Κλειτορίας. Κατάγεται από τη Βουλγαρία, τα τελευταία χρόνια έμεινε στην Αθήνα και μετακόμισε με την οικογένειά της στο χωριό. Ο καιρός περνάει και δεν καταφέρνει να αποκτήσει φίλους και φίλες. Οι συμμαθητές της, όχι μόνο την αποφεύγουν, αλλά και την κοροϊδεύουν. Τα καπέλα να αναλάβουν δράση.

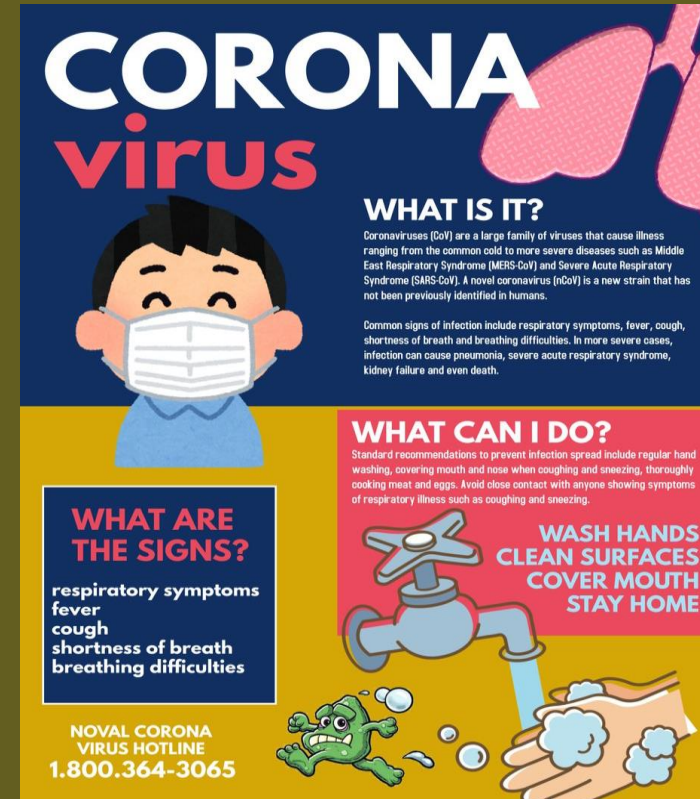
<https://www.slideshare.net/katerin>

<http://www.taxeosistories.gr/2022/>

Poster My Wall

- Διαδικτυακό εργαλείο για τη δημιουργία αφισών-πόστερ, φυλλαδίων, banners, κολάζ, προσκλήσεις
<https://www.postermywall.com/>
- Δωρεάν, με εγγραφή ή χωρίς εγγραφή
- Έτοιμα template

- <https://www.youtube.com/watch?v=c-c87oxeclU>

Επίλυση προβλήματος.

Οι διακοπές πλησιάζουν. Φέτος θα ταξιδέψετε με τους φίλους σας (2 αυτοκίνητα, 5 φίλοι). Αποφασίζετε οδικό ταξίδι στην Ευρώπη. Αξιοποιείτε τα 6 καπέλα σκέψης και σκεφτείτε ποια απαραίτητα πράγματα θα πρέπει να πάρετε μαζί σας.

Στη συνέχεια αξιοποιώντας το ψηφιακό εργαλείο PosterMy Wall, δημιουργήστε την αφίσα των διακοπών σας.

Thank you